

Zeven woorden van leven

Liturgie voor een Paasviering 2015

Openingslied

'Hij die gesproken heeft een woord dat gaat'

Lied 362 uit *Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk.*

Lied 217 uit *Verzameld Liedboek.*

Welkom

Welkom iedereen. Fijn dat u gekomen bent om Pasen te vieren, het feest van de opstanding, van een nieuw begin.

We staan in deze viering eerst stil bij zeven woorden die vanuit het donker klinken. Zeven laatste woorden van Jezus, gezegd vanaf het kruis, in uren van pijn, toen hij de dood in de ogen keek.

Laatste woorden die toch woorden van leven zijn, in het licht van Pasen.

“Het Woord werd niet tot zwijgen gebracht. De zeven laatste woorden leven. Het graf heeft ze niet overmeesterd. Dit komt niet alleen doordat ze gehoord, onthouden en opgeschreven werden, zoals de laatste woorden van Socrates. Het betekent dat de stilte van het graf voor altijd doorbroken is en dat die woorden niet de laatste waren. ‘Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.’(Johannes 1:5).”

Gebed

Liefdevolle God,

verberg u niet,

als wij u zoeken.

Laat uw gezicht zien,

laat uw stem horen!

Open onze ogen,

zodat wij uw licht zien.

Open onze oren,

zodat uw woorden tot ons doordringen.

Lied: Psalm 63: 1 en 3 'Mijn God, gij zijt mijn toeverlaat'

of

'Kom in mij, win, ontwapen mij'

Lied 743 uit *Verzameld liedboek*

of

'U kennen, uit en tot U leven'

Lied 653: 1,4,7 uit *Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk.*

Bijbellezing: Lucas 23:33-43

Aangekomen bij de plek die de Schedelplaats heet, werd hij gekruisigd, samen met de twee misdadigers, de een rechts van hem, de ander links. Jezus zei: 'Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.' De soldaten verdeelden zijn kleren onder elkaar door erom te dobbelen. Het volk stond toe te kijken. De leiders hoonden hem en zeiden: 'Anderen heeft hij gered; laat hij nu zichzelf redden als hij de messias van God is, zijn uitverkorene!' Ook de soldaten dreven de spot met hem, ze gingen voor hem staan en boden hem zure wijn aan, terwijl ze zeiden: 'Als je de koning van de Joden bent, red jezelf dan!' Boven hem was een opschrift aangebracht: 'Dit is de koning van de Joden'. Een van de gekruisigde misdadigers zei spottend tegen hem: 'Jij bent toch de messias? Red jezelf dan en ons erbij!' Maar de ander wees hem terecht met de woorden: 'Heb jij dan zelfs geen ontzag voor God nu je dezelfde straf ondergaat? Wij hebben onze straf verdiend en worden beloond naar onze daden. Maar die man heeft niets onwettigs gedaan.' En hij zei: 'Jezus, denk aan mij wanneer u in uw koninkrijk komt.' Jezus antwoordde: 'Ik verzeker je: nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn.'

Gedicht: Ruimte (Marinus van den Berg, Open Deur pagina 5)

Lied: Licht dat ons aanstoot in de morgen couplet 1

Lied 601 uit *Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk.*

Verzameld Liedboek 925.

Bijbellezing: Johannes 19:25

Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder met haar zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria uit Magdala. 26 Toen Jezus zijn moeder zag staan, en bij haar de leerling van wie hij veel hield, zei hij tegen zijn moeder: 'Dat is uw zoon,' 27 en daarna tegen de leerling: 'Dat is je moeder.' Vanaf dat moment nam die leerling haar bij zich in huis.

Tekst: Fragment uit 'Zie uw zoon' (Marga Haas, Open Deur pagina 8)

Het perspectief van Jezus is totaal anders dan het mijne. Alsof zijn ziel al onderweg is, omhoog, en de omgeving dus bekijkt vanuit een breder gezichtspunt, vanuit de hoogte, vanuit de eeuwigheid. En vandaaruit ziet hij

wat ik met mijn beperkte blik niet zie. Mensen zijn elkaar gegeven als zuster en broeder, als moeder en kind. Mensen zijn elkaar gegeven als familie op een manier die elke bloedband overstijgt. Waar wij graag denken in onderscheid en grenzen, ziet Jezus ons zoals wij ten diepste zijn: voortkomend uit dezelfde Bron en daardoor één.

Lied: Licht dat ons aanstoot couplet 2:
'Licht, van mijn stad de stedehouder'.

Bijbellezing: Matteüs 27:45 en 46

[in plaats van de bijbellezing kan hier ook de passage op dezelfde tekst uit de Mattheüspassion van Bach klinken]

Rond het middaguur viel er duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, gaf Jezus een schreeuw en riep luid: 'Eli, Eli, lema sabachtani?' Dat wil zeggen: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?'

Stilte

Bijbellezing: Johannes 19:28-30

Toen wist Jezus dat alles was volbracht, en om de Schrift geheel in vervulling te laten gaan zei hij: 'Ik heb dorst.' Er stond daar een vat zure wijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond. Nadat Jezus ervan gedronken had zei hij: 'Het is volbracht.' Hij boog zijn hoofd en gaf de geest.

Lied: Licht dat ons aanstoot couplet 3:
'Alles zal zwichten en verwaaien'

Bijbellezing: Lucas 23:46

En Jezus riep met luide stem: 'Vader, in uw handen leg ik mijn geest.' Toen hij dat gezegd had, blies hij de laatste adem uit.

Tekst: 'In uw handen mijn geest' (Beate Rose, pagina 16 in Open Deur)
[vanaf 'Op het eerste gezicht zijn dit woorden van overgave' tot het einde]

Muziek

Aansteken van de paaskaars

Lezing: Wees niet bang - Marcus 16:1-8

(uit de Nieuwe Bijbelvertaling of in de versie van Renata Barnard - Open Deur pagina 18)

Toen de sabbat voorbij was, kochten Maria uit Magdala en Maria de moeder van Jakobus, en Salome geurige olie om hem te balsemen. Op de eerste dag van de week gingen ze heel vroeg in de ochtend, vlak na zonsopgang, naar het graf. Ze zeiden tegen elkaar: ‘Wie zal voor ons de steen voor de ingang van het graf weggrollen?’ Maar toen ze opkeken, zagen ze dat de steen al was weggerold; het was een heel grote steen. Toen ze het graf binnengingen, zagen ze rechts een in het wit geklede jongeman zitten. Ze schrokken vreselijk. Maar hij zei tegen hen: ‘Wees niet bang. U zoekt Jezus, de man uit Nazaret die gekruisigd is. Hij is opgewekt uit de dood, hij is niet hier; kijk, dat is de plaats waar hij was neergelegd. Ga terug en zeg tegen zijn leerlingen en tegen Petrus: “Hij gaat jullie voor naar Galilea, daar zullen jullie hem zien, zoals hij jullie heeft gezegd.”’

Ze gingen naar buiten en vluchtten bij het graf vandaan, want ze waren bevangen door angst en schrik. Ze waren zo erg geschrokken dat ze tegen niemand iets zeiden.

Stilte

Voorganger:

Wees niet bang! Hij is opgestaan!

Allen:

Wees niet bang! Hij is opgestaan! Hij leeft!

Lied

‘Tussen waken, tussen dromen. Klein paaslied’

Lied 631 uit *Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk.*
of

Sta op - Een morgen ongedacht

Lied 630 uit *Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk.*

Gebed

Levende God,
u die bij ons bent, alle dagen,
we danken u
dat u ons hebt laten zien:
de dood heeft niet het laatste woord,
het licht is sterker dan het duister.
Help ons om daarin te geloven,
zodat we niet verlamd zijn van angst.
Geef ons de kracht om op te staan
en voluit te leven.

Levende God,
u die bij ons blijft, alle dagen,
we danken u
voor Jezus, kind van u, mens zoals wij,
die ons heeft laten zien wat liefde is.
Help ons om lief te hebben zoals hij.
Geef ons de kracht om op te staan
en voluit lief te hebben.

Amen.

Lied

'De steppe zal bloeien'

Lied 608 uit *Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk.*

Lied 364 uit *Verzameld liedboek.*

Afsluiting

Laten we opstaan, een nieuw begin maken,
als gezegende mensen.
De Levende zegent en behoedt u.
De Levende doe haar aangezicht over u lichten.
De Levende keert zijn aangezicht naar u toe en geeft u vrede.
Amen.

Deze liturgie is samengesteld door Esther van der Panne (eindredacteur van Open Deur). Tenzij anders vermeld, schreef zij ook de teksten. De liturgie hoort bij het paasnummer van oecumenisch maandblad Open Deur, april 2015. Losse nummers en abonnementen zijn te bestellen bij Boekencentrum Uitgevers, e-mail: abonnementen@boekencentrum.nl, tel. 079-3628628, of via www.open-deur.nl.

Met het oog op de bescherming van auteursrechten zijn de teksten van de liederen niet in deze liturgie opgenomen.

Muzieksuggesties:

Verschillende componisten hebben de zeven kruiswoorden op muziek gezet. Van oud naar nieuw o.a.:

Heinrich Schütz - *Die sieben Worte Jesu Christi am Kreuz*

Pergolesi - *Septem verba a Christo in cruce moriente prolata*

Joseph Haydn - *Die sieben letzten Worte unseres Erlösers am Kreuze* (verschillende versies: met koor, alleen strijkkwartet, voor orkest)

César Franck - *Die Sieben Worte Jesu am Kreuz*

Charles Tournemire - *Sept Chorals-Poèmes pour les sept Paroles du Christ for organ*

Andrew Lloyd Webber - *The crucifixion (uit Jesus Christ Superstar)*

Sofia Goebaidolina - *Sieben Worte*

Daan Manneke - *The seven last words.*

De meeste composities zijn vrij lang, maar u kunt één of enkele van de delen laten horen en zo één of meer kruiswoorden vooral in klank naar voren laten komen.

Bij muziek vóór het aansteken van de paaskaars kunt u denken aan iets van Arvo Pärt

(Silentium bijvoorbeeld of het slot van zijn Johannespassie), maar ook deel 2 (Heden zul gij met mij in het paradijs zijn) uit de Sieben letzte Worte van Haydn past hier.